

Education) є виконавчим органом, одним з основних завдань якого можна назвати розподіл фінансових ресурсів.

Департамент освіти США не має права перешкоджати Департаментам освіти штатів самостійно розробляти навчальні плани та програми, за якими працює система освіти штату. Цікаво, що це стосується як державних шкіл, котрі фінансиються за рахунок податків, так і приватних, що фінансиються за рахунок оплати за навчання та з недержавних джерел [3]. Згідно з 10 поправкою до Конституції США, за штатами закріплюються повноваження, які не закріплені за Федеральним урядом і не заборонені Конституцією. Федеральний уряд, у свою чергу, має право на здійснення тільки тих повноважень, які прописані в Конституції [4].

Як зазначалося, роль уряду, і, зокрема, Департаменту освіти країни, в шкільній освіті зводиться до фінансування цієї галузі, збору і надання максимально повної статистики за станом шкіл на даний момент, контролю за виконанням законодавчих актів і програм. У федеральному законі No Child Left Behind (NCLB), що набув чинності в 2001 році, уперше за всю історію США, усупереч 10 поправці до Конституції, було зроблено спробу звести децентралізовану систему освіти країни до єдиних освітніх стандартів. Зміст державної освітньої політики в США полягає у вирішенні проблеми соціальної нерівності у доступності якісної освіти при підвищенні академічних результатів. Отже, освітня політика через федеральнє фінансування розглядає основним пріоритетом підвищення якості освіти, а усунення проблеми соціальної нерівності в школах [5].

Отже, децентралізована система освіти у США, її відповідність вимогам часу, задоволення потреб економіки, суспільства в цілому створює належні умови для громадян та є прикладом для імплементації відповідних характеристик в українську систему освіти.

Список використаних джерел

1. Братко М. Система освіти США: структура, традиції управління, особливості вищої освіти // Освітологічний дискурс. – 2017. – №3-4(18-19). – С. 252- 268.
2. Стойка О. Фінансова підтримка вищої освіти в США. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/427/1/%D0%A4%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%A1%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%92%D0%9F%D0%86%D0%94%D0%A2%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%9A%D0%90%D0%92%D0%92%D0%98%D0%A9%D0%9E%D0%87%D0%9E%D0%A1%D0%92%D0%86%D0%A2%D0%98%D0%92%D0%92%D0%A1%D0%A8%D0%90.pdf>
3. Каверина Э. Ю. Тенденции развития высшего образования США: дисс...канд. пед. наук: 08.00.14 / Э.Ю.Каверина. – М., 2007. – 246с.
4. Россидис, Д. Бездумный формализм: реформирование американского образования; [пер. Е.Л. Фруминой] // Вопросы образования. – 2006. – №3. – С. 22-56.
5. Заиченко, Л.И. Модернизация системы общего образования: роль государства и общества. Пример США: учебно-методическое пособие / Л.И. Заиченко; Санкт-Петербургский филиал Нац. иссл. Ун-та «Высшая школа экономики». – СПб.: Отдел оперативной полиграфии НИУ ВШЭ – Санкт-Петербург, 2012.

Круцько Т., Ліщук І.

студенти групи ПОЛ-11

Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин ім. Б.Д. Гаврилишина

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри цивільного права та процесу ТНЕУ

Зигрій О.В.

СУЧАСНА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ТЕОРИТИЧНИЙ АСПЕКТ

Сьогодні дослідження «правової держави» є дуже актуальним. Зрозуміло, що причиною цього є постійні інтеграційні та глобалізаційні процеси, які постійно відбуваються як на терені Європи так і в світовому масштабі. Але варто зазначити, що правова система це комплекс

юридичних засобів, який є основою регулювання найважливіших проблем та поставлених життям, а саме: впливає на поглиблення демократичних процесів у суспільстві та державі, вирішення проблем захисту прав та свобод людини удосконалення законодавчого процесу, підвищення ефективності правового регулювання, формування правосвідомості, розвитку правового мислення тощо.

Із поданого вище матеріалів, можна зрозуміти наскільки важливим є дослідження правової системи.

Перед тим як перейти до конкретного дослідження української правової системи потрібно звернутись до історії побудови, оскільки це досить складний період в Україні.

Українська правова система почала формуватися ще з давніх-давен. Протягом багатьох століть вона розвивалася і вдосконалювалася, приймалися різноманітні нормативно – правові акти. Прикладом цього можуть бути: Правда Ярослава Мудрого («Руська правда»); гетьманські статті XVII – XVIII ст.; Конституція Пилипа Орлика, Конституції України 1917-1920 років. Зокрема, в Конституції Пилипа Орлика 1710 року передбачалися демократичні засади української державності - розподіл влади, незалежний судовий трибунал, приватна власність, багатогалузевий характер законодавства і права тощо.

Ці документи відіграли досить важливу роль у подальшому розвитку правової системи. У своєму розвитку право України використовувала ці та інші джерела, що оновлювалися і збагачувались з кожним століттям.

Момент проголошення незалежності став переламним для української правової системи, оскільки перед Україною постав вибір: залишитися в рамках слов'янської православної сім'ї або приєднатись до однієї з існуючих сімей європейського права [6, с. 121]. Але сьогодні яскраво видно, як Україна відвернулась від поставленого вибору знаходиться у процесі власної самоіндифікації.

На думку багатьох вітчизняних теоретиків, українська правова система належить до самостійного типу правової культури, де присутні ознаки романо-германської правової системи, а сама романо-германська правова система «відображає специфіку національно-етнічних вимірів правової інфраструктури, особливості національного менталітету» [4, с. 80]. Але як справедливо зазначає М. Г. Хаустова відповідь на запитання до якої правової сім'ї слід відносити Україну залежить від того, яким правовим шляхом іде наше суспільство, від здійснюваної в державі правової політики, яка відбивається у прийнятих політико-правових рішеннях, законодавстві, правових цінностях, напрямках професійної підготовки юристів та інші [5, с. 31].

Сьогодні все більш актуальним стає питання про взаємовідносини української правової системи з європейським правовим простором, існує думка, про залежність законодавства України до законодавства ЄС, від досконалості механізму та скомбінованості національної правової системи, реалізації її елементів, властивих як романо-германському, так і ангlosаксонському праву.

В принципі, це є цілком зрозуміло, оскільки, для побудови нової правової системи потрібно звертатись за допомогою до більш досконалих іноземних систем, вибираючи з них найкраще.

Європейський союз - це унікальне міжнародне утворення, що яскраво показує успішне політичне та правове співробітництво. Основа успішності полягає у тому, що в усіх країнах-членах Євросоюзу майже повністю відображається пряма дія, верховенство і пряме застосування права ЄС. Отож який вплив несе європейське право на розвиток національних правових систем

Як одна з найбільш динамічних правових систем сучасності, правова система Європейського Союзу перебуває у постійному розвитку [3, с. 22].

У західній теоретичній думці правові системи змішаного типу, слідуючи визначенню засновника цього терміна Ф. П. Уолтона, асоціюються із змішаною юрисдикцією, коли романо-германська традиція вступає в певне порозуміння із англо-американським правом [1, с. 16]. Інтегративному характеру правової системи, що використовує особливості континентального

або цивільного та загального права одночасно, відповідає перерозподіл балансу впливу її елементів на користь правового прецеденту. Змістовний перехід від загального права до цивільного права повинен бути чітко визначеним [2, с. 320].

Правова система України має досягти достатніх обсягів для елементів континентального і загального права, щоб стати визнаною громадянами України та для юристів в цілому. Ознаками континентального права є історичне ретроспективне його впровадження в національне право України. А елементами загального права становлять незнайомий та недосліджений пласт юридичної практики.

Створення сучасної ефективної правової системи, щоб забезпечити розвиток України як розвинutoї, демократичної соціально-правової держави, потребує подальшої розробки відповідної теоретичної моделі. І саме ця модель має ґрунтуватися на найновіших досягненнях світової та вітчизняної наукової думки.

Правова система України має можливість удосконалитись, якщо позбутися прогалин у законодавстві. Перш за все, ефективне законодавство. А саме, основоположним фактором у зазначеній сфері є відповідність змісту правових норм сучасним умовам суспільного життя. Також закон повинен відповідати реальним умовам життя та закони мають бути правовими, тобто відповідати принципам демократії і соціальної справедливості, нормам моралі.

Не менш важливим є загальне негативне ставлення до права, законів, нормативного порядку. Треба виховувати в людях правову культуру, повагу до законодавства і права загалом.

Правова система повинна формуватися не лише органами державної влади, а й за участю всіх громадян. Тоді вона буде найбільш ефективною і буде виникати менше суперечностей стосовно неї.

Наша правова система формувалася століттями і продовжує безперервно розвиватися. Незважаючи на багаторічний термін існування незалежної держави, правова система знаходиться ще в стадії перехідного періоду. Розвиток і зміцнення Української держави, її прямування до Європи нерозривно пов'язане з формуванням національної правової системи, яка відповідала сучасним тенденціям правового розвитку. Тому національну правову систему України, враховуючи її зближення із європейською правовою системою, слід будувати як змішану або інтегративну правову систему, що містить ознаки континентального та загального права.

Список використаних джерел

1. Бірюков Р. М. Національна правова система в умовах глобалізації (основні напрямки трансформації): автореф. дис. канд. юрид. наук. Одеса, 2011. 20 с.
2. Загальна теорія права: підручник / за ред. М. І. Козюбри. Київ: Вайт, 2015. 392 с.
3. Оніщенко Н. М. Інформаційно-правовий простір: проблеми формування, розвитку, аналіз позитивних і негативних впливів на правосвідомість суспільства та особистості / Н.М. Оніщенко // Віче. 2012. № 17. С. 20-23.
4. Основні правові системи світу: навчальний посібник / Б.Д. Гапотій, О.Л. Жильцов, Г.І. Воржевітіна. М.: ФОП Однорог Т.В., 2019. 279 с.
5. Хаустова М. Г. Правова система України серед правових систем сучасності. Проблеми законності. 2013. Вип. 123. С. 23-33.
6. Шаган О. В. Загальна характеристика видів юридичної техніки / О. В. Шаган // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 3. С. 72–79.